

Súd: Krajský súd Banská Bystrica  
Spisová značka: 17CoP/35/2021  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6721202071  
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2021  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová  
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6721202071.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Renáty Deákovej ako členov senátu, vo veci starostlivosti o maloletú F. I. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Mesto Zvolen, t.č. bytom Centrum pre deti a rodiny Trnava, so sídlom Trnava 90, 962 34 Trnava, zastúpenú Mestom Zvolen, so sídlom Námestie slobody 22, 960 01 Zvolen, IČO: 00 320 439, ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov matky A. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. XXX, XXX XX P., t.č. bytom T. C. XXX/X, XXX XX U. I. a otca K. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. C. XXX/X, XXX XX U. I., za účasti Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici, so sídlom Partizánska cesta 1, 975 62 Banská Bystrica, v konaní o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen na nariadenie výchovného opatrenia pre maloleté dieťa, o odvolaní Okresnej prokuratúry Zvolen proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 10P/25/2021-71 z 28. júna 2021, takto

### rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že:

I. N a r i a d ť u j e maloletému dieťaťu F. I. C., nar. XX. XX. XXXX, na účely zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa výchovné opatrenie vo forme pobytu v zariadení - Centrum pre deti a rodiny Trnava, Trnava 90, 962 34 Trnava, na obdobie 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Matka maloletej A. A., nar. XX. XX. XXXX je p o v i n á prispievať na výživu maloletej F. I. C., nar. XX. XX. XXXX mesačne vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa § 62 ods. 3 zákona o rodine odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku a to tak, že výživné splatné na mesiac dopredu je povinná poukazovať vždy do 5. dňa mesiaca, na ktorý sa výživné poskytuje, na účet Centra pre deti a rodiny Trnava, Trnava 90, 962 34 Trnava.

III. Otec maloletej K. C., nar. XX. XX. XXXX je p o v i n ť prispievať na výživu maloletej F. I. C., nar. XX. XX. XXXX mesačne vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa § 62 ods. 3 zákona o rodine odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku a to tak, že výživné splatné na mesiac dopredu je povinný poukazovať vždy do 5. dňa mesiaca, na ktorý sa výživné poskytuje, na účet Centra pre deti a rodiny Trnava, Trnava 90, 962 34 Trnava.

IV. Z r u š u j e neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Zvolen č.k.15P/20/2021-13 zo dňa 07. 05. 2021, dňom právoplatnosti tohto rozsudku.

### o d ō v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie čiastočne vyhovel návrhu navrhovateľa zo dňa 15. 05. 2021, ktorým žiadal nariadiť výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o rodine“) pre maloleté dieťa F. I.

C., nar. XX. XX. XXXX a to pobyt v zariadení Centra pre deti a rodiny Trnava za účelom zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletej, najdlhšie na 6 mesiacov. Súd prvej inštancie výchovné opatrenie požadované navrhovateľom nariadil, avšak jeho trvanie ohraničil „na obdobie do 16. 08. 2021, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia“ a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že maloletá (pôvodne neurčeného mena) sa narodila dňa XX. XX. XXXX v rámci režimu utajeného pôrodu v nemocnici O. U. a. s., pričom v moči novorodenca bola po pôrode zistená prítomnosť amfetamínov a metamfetamínov. Dňa 09. 02. 2021 požiadala A. A. o odtajnenie pôrodu, na základe čoho zasadala v R. O. U. a. s. dňa 15. 03. 2021 komisia, ktorá potvrdila, že vyššie menovaná je matkou maloletej. Dňa 10. 03. 2021 zorganizoval Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen (ďalej aj „ÚPSVaR Zvolen“ alebo „navrhovateľ“) pracovné stretnutie, ktorého sa zúčastnili aj pracovníci Centra pre deti a rodiny Trnava a jeho cieľom bolo zhodnotiť aktuálnu situáciu v rodine, prijať opatrenia vo veci starostlivosti o dieťa a matke bolo vzhľadom na jej potvrdenie užívania omamných látok nariadené preukazovanie negatívnych výsledkov testov na ne. Dňa 04. 05. 2021 bolo rozhodnutím Okresného súdu Zvolen sp. zn. 17P/5/2021 maloletej určené meno a priezvisko. Dňa 12. 05. 2021 sa konala v Centre pre deti a rodiny Trnava prípadová konferencia za účelom riešenia aktuálnej situácie maloletého dieťaťa, ktorej sa matka maloletej nezúčastnila, do dňa konania konferencie žiaden negatívny test na návykové látky nepreukázala. Prípadová konferencia dospela k záveru, že v prípade ak matka preukáže negatívne testy na návykové látky 2 x do týždňa a prejaví skutočný záujem o maloletú, môže sa opätovne prehodnotiť zverenie maloletej matke. Šetrením pomerov matky zo strany ÚPSVaR Zvolen dňa 15. 06. 2021 bolo zistené, že táto sa zdržiava v domácnosti starej matky zo strany údajného otca maloletej. Matka ani údajný otec maloletej K. C. v čase šetrenia nepracovali, obaja uviedli, že si podali žiadosť o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie, pričom K. C. mal sľúbenú prácu v oblasti stavebníctva a majú záujem o zabezpečovanie osobnej starostlivosti maloletej. Podaním zo dňa 25. 06. 2021 navrhovateľ súdu prvej inštancie oznámil, že rodičia maloletého dieťaťa dobrovoľne súhlasným vyjadrením na Matričnom úrade vo Zvolene dňa 23. 06. 2021 potvrdili, že otcom maloletej je K. C., nar. XX. XX. XXXX, čo preukázal rodným listom maloletej. Súd prvej inštancie mal ďalej za preukázané, že v súčasnosti je maloletá umiestnená v Centre pre deti a rodiny Trnava s tým, že osobná starostlivosť jej je poskytovaná prostredníctvom profesionálnej náhradnej rodiny, v súčasnosti na základe neodkladného opatrenia vydaného Okresným súdom Zvolen v konaní sp. zn. 15P/20/2021 zo dňa 07. 05. 2021 (predtým na základe neodkladného opatrenia Okresného súdu Zvolen sp. zn. 12P/6/2021 zo dňa 12. 02. 2021). Na pojednávanie konané dňa 28. 06. 2021 sa matka maloletej nedostavila, otec maloletej na pojednávaní uviedol, že s návrhom navrhovateľa súhlasí.

1.1 Súd prvej inštancie dospel k záveru, že rodičia maloletej nateraz nie sú schopní zabezpečiť maloletej riadnu osobnú starostlivosť v plnohodnotnom rozsahu, a to ani po stránke materiálnej, keďže ani jeden z rodičov nemá žiaden príjem. Súd prvej inštancie nemal za preukázanú schopnosť matky zabezpečiť riadnu osobnú starostlivosť o maloletú s poukazom na jej zdravotný stav a nepredloženie negatívnych testov na návykové látky a ani ochotu prevziať osobnú starostlivosť o maloletú, keďže sa na pojednávanie bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu nedostavila. Otec maloletej však na pojednávaní uviedol, že s matkou maloletej žijú v spoločnej domácnosti, ich vzťah je dobrý a po tom čo si upravia svoje osobné a sociálne pomery majú záujem prevziať starostlivosť o maloletú. Zároveň zo šetrenia rodinných pomerov mal súd prvej inštancie preukázané, že v domácnosti starej matky maloletého dieťaťa z otcovej strany, kde rodičia maloletej žijú, sú vytvorené vhodné bytové podmienky pre starostlivosť o dieťa. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie vyhovel návrhu na nariadenie výchovného opatrenia formou pobytu v zariadení Centra pre deti a rodiny Trnava za účelom poskytnutia časového priestoru na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa. Trvanie výchovného opatrenia obmedzil na obdobie do 16. 08. 2021 počnúc právoplatnosťou rozhodnutia a uviedol, že pokiaľ navrhovateľ žiadal nariadiť výchovné opatrenie na dobu maximálne 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, v prevyšujúcej časti jeho návrh zamietol. Vyslovil názor, že do zákonnej 6 mesačnej lehoty v zmysle § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine je potrebné započítať aj obdobie, počas ktorého je už maloleté dieťa v tomto zariadení umiestnené (k čomu u maloletej došlo dňa 16. 02. 2021 na základe neodkladného opatrenia nariadeného Okresným súdom Zvolen pod č. k. 12P/6/2021-11 zo dňa 12. 02. 2021), pretože aj keď formálne nebolo neodkladnými opatreniami (12P/6/2021 a 15P/20/2021) nariadené výchovné opatrenie, ich podstata bola v zásade totožná.

1.2 Otcovi aj matke maloletej uložil súd prvej inštancie počnúc právoplatnosťou rozhodnutia povinnosť prispievať na výživu maloletej v minimálnej zákonnej výške, nakoľko dospel k záveru, že aktuálne príjmové a osobné pomery rodičov neumožňujú, aby boli zaviazaní na úhradu výživného vo vyššej výške, a to na účet Centra pre deti a rodiny Trnava, kde je maloletá umiestnená. Neodkladné opatrenie nariadené

uznesením Okresného súdu Zvolen zo dňa 07. 05. 2021 č. k.15P/20/2021-13 počnúc právoplatnosťou rozhodnutia zrušil.

1.3 O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „C. m. p.“) tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Proti I., IV. a V. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonnej lehote odvolanie Okresná prokuratúra Zvolen (ďalej aj „odvolateľ“) z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“), t. j. z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolateľ sa nestotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že do zákonnej 6 mesačnej lehoty v zmysle § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine je potrebné započítať aj obdobie, počas ktorého je už maloleté dieťa v zariadení umiestnené (od 16. 02. 2021) a jeho následné časové obmedzenie iba do 16. 08. 2021. Dôvodil, že právna úprava neumožňuje do doby trvania výchovného opatrenia ukladaného podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine započítať dobu trvania skôr nariadeného neodkladného opatrenia, ktoré mu predchádzalo. Zákon o rodine, Civilný sporový poriadok ani Civilný mimosporový poriadok kumuláciu trvania uvedených právnych inštitútov neumožňujú. I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie je v priamom rozpore s § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine a vzhľadom na jeho nezákonnosť nemožno za zákonný považovať ani IV. a V. výrok rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti a o zrušení neodkladného opatrenia. Časové obdobie 6 mesiacov je možné skrátiť alebo aj časovo obmedziť uvedením konkrétneho dňa dokedy má trvať, no nie je prípustné toto časové obmedzenie určovať započítaním doby skôr nariadeného neodkladného opatrenia ako spravil súd prvej inštancie. Odvolateľ sa nestotožnil ani s názorom súdu prvej inštancie, že podstata neodkladného opatrenia a výchovného opatrenia je v zásade totožná, nakoľko sa jedná o právne inštitúty s odlišným základom, účelom aj trvaním. Započítanie trvania výkonu skôr uloženého neodkladného opatrenia do doby trvania výchovného opatrenia, ktoré v danom čase ešte nenadobudlo právoplatnosť a teda ani právne účinky, považoval odvolateľ za nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. V prípade prijatia tohto názoru by vedenie konania vo veci samej o uloženie výchovných opatrení, ktorých pomery sú v čase rozhodovania súdu prvej inštancie upravené skôr uloženým časovo neobmedzeným neodkladným opatrením nemalo zmysel. Časové obmedzenie trvania výchovného opatrenia do 16. 08. 2021 za súčasného postoja rodičov a ich pomerov bude viesť k ďalšiemu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a návrhu vo veci samej. Odvolateľ navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej tak, že výchovné opatrenie nariadi na obdobie 6 mesiacov počnúc právoplatnosťou rozsudku.

3. Kolízny opatrovník vo vyjadrení zo dňa 02. 08. 2021 uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s odvolacími dôvodmi aj odvolacím návrhom Okresnej prokuratúry Zvolen. Zastáva rovnaký názor, že vzhľadom na ustanovenie § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine nie je prípustné časové obmedzenie výchovného opatrenia určovať započítaním doby trvania skôr nariadeného neodkladného opatrenia ako urobil súd prvej inštancie.

4. Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 02. 08. 2021 uviedol, že sa s odvolaním stotožňuje v plnom rozsahu a navrhuje potvrdiť odvolací návrh prokurátora.

5. Odvolateľ v replike zo dňa 30. 08. 2021 uviedol, že vzhľadom na to, že navrhovateľ i kolízny opatrovník súhlasia s jeho odvolacím návrhom, nepovažuje za účelné a hospodárne podávať podrobné vyjadrenie k ich vyjadreniam v odvolacom konaní.

6. Na základe dožiadania odvolacieho súdu zaslal navrhovateľ správu zo dňa 30. 09. 2021, v ktorej zopakoval skutkový stav veci a uviedol, že maloletá sa na základe neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 15P/20/2021-13 zo dňa 07. 05. 2021 naďalej nachádza v starostlivosti Centra pre deti a rodiny Trnava.

7. Centrum pre deti a rodiny Trnava na výzvu odvolacieho súdu podalo správu zo dňa 29. 09. 2021, v ktorej uviedlo, že maloletá bola v ústavnom zariadení umiestnená na základe neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 12P/6/2021-11 zo dňa 12. 02. 2021 (poznámka odvolacieho súdu - v súčasnosti na základe neodkladného opatrenia sp. zn. 15P/20/2021). V záujme ochrany dieťaťa a podpory jeho riadneho vývoja bola maloletá umiestnená do profesionálnej náhradnej rodiny a v ich zariadení sa stále nachádza.

8. Dňa 12. 10. 2021 bolo odvolaciemu súdu doručené podanie Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici, v ktorom uviedla, že preberá vstup do konania a žiada o zasielanie všetkých ďalších písomností súvisiacich s vecou.

9. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C. s. p., ktoré sa aplikuje aj na konania podľa Civilného mimosporového poriadku (§ 2 ods. 1 C. m. p.), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že súd prvej inštancie zistil skutočný stav veci a zopakovať alebo doplniť dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie podľa § 385 ods. 1 C. s. p. na odvolacom pojednávaní nebolo potrebné, zohľadňujúc, že podľa § 65 C. m. p. nie je viazaný rozsahom odvolania a podľa § 66 C. m. p. ani odvolacími dôvodmi preskúmal postup súdu prvej inštancie a odvolaním napadnutý rozsudok (v celom rozsahu aj v časti nenapadnutého II. a III. výroku o výživnom a v časti závislého VI. výroku o trovách konania) a dospel k názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom I. výroku o nariadení výchovného opatrenia a v závislom IV. výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti podľa § 388 C. s. p. zmeniť z dôvodu, že nie sú podmienky na jeho potvrdenie ani zrušenie. Odvolací súd konštatuje, že hoci je rozsudok súdu prvej inštancie v II. a III. výroku o výživnom a v V. výroku o zrušení neodkladného opatrenia po obsahovej stránke vecne správny, z dôvodu jeho lepšej prehľadnosti a zrozumiteľnosti pristúpil v zmysle § 388 C. s. p. k formálnej zmene celej výrokovej časti rozsudku súdu prvej inštancie.

10. Podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov.

11. Podľa § 37 ods. 5 zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže výchovné opatrenie podľa odseku 3 uložiť aj vtedy, ak jeho uloženiu nepredchádzalo výchovné opatrenie podľa odseku 2.

12. Právna úprava výchovných opatrení (§ 37 zákona o rodine) slúži k plneniu ochrannej funkcie a to napomáhaním navrátenia riadneho výchovného prostredia, ktoré zabezpečí, že sa bude dieťa vyvíjať v súlade so všeobecne akceptovanými morálnymi zásadami spoločnosti. Systém výchovných opatrení je systematicky budovaný od miernejších zásahov (§ 37 ods. 2 zákona o rodine) k zásahom vážnejším (§ 37 ods. 3 zákona o rodine). Intenzívnejšie výchovné opatrenia v ods. 3 možno použiť len vtedy ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak miernejšie výchovné opatrenia nevedli k náprave, čo však môže byť prelomené výnimkou obsiahnutou v ustanovení § 37 ods. 5 zákona o rodine a to, že takýto postup vyžaduje záujem dieťaťa. Pri uložení výchovných opatrení väčšej intenzity môže súd dočasne odňať maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov alebo osôb, ktoré sa o dieťa osobne starajú aj napriek ich nesúhlasu a môže maloletému nariadiť pobyt v niektorom zo špecializovaných zariadení podľa sledovaného cieľa. Takéto zásahy majú len dočasný charakter, v ustanovení § 37 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rodine sú obmedzené maximálnou dobou 6 mesiacov, a súd určí dĺžku ich trvania v rozhodnutí. Výrok rozhodnutia, ktorým sa nariaďuje výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 zákona o rodine by mal obsahovať výslovne uvedenie skutočnosti, že sa odníma konkrétne určené maloleté dieťa z osobnej starostlivosti toho, kto ju doteraz zabezpečoval, uvedenie účelu, ktorý sa výchovným opatrením sleduje, nariadenie pobytu dieťaťu s uvedením jeho dĺžky a špecifikácia ústavu (zariadenia), do ktorého sa dieťa umiestňuje. Neefektívnosť uložených výchovných opatrení je v prípadoch vážneho narušenia alebo vážneho ohrozenia výchovy maloletého dieťaťa podľa § 54 <<https://www.beck-online.sk/bo/document-view.seam?documentId=pj5f6mrqga2v6mzfwfzygc4tbm5zgczrngu2a>> ods. 2 zákona o rodine dôvodom na nariadenie ústavnej starostlivosti.

12.1 Odvolanie Okresnej prokuratúry Zvolen považuje odvolací súd za dôvodné. Z obsahu spisu a odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že na základe neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 12P/6/2021-11 zo dňa 12. 02. 2021 (zrušené uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 12P/6/2021-36 zo dňa 17. 05. 2021) bola maloletá F. I. C.

(pôvodne neurčeného mena), ako dieťa pochádzajúce z utajeného pôrodu vykonaného v R. O. U. a. s., umiestnená do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny Trnava. Uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 15P/20/2021-13 zo dňa 07. 05. 2021 bolo nariadené ďalšie neodkladné opatrenie, ktorým bola maloletá F. I. C. ponechaná v dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny Trnava, kde sa do súčasnosti nachádza, a pobyt v ktorom zariadení jej bol aj prostredníctvom výchovného opatrenia zo strany súdu prvej inštancie nariadený. Súd prvej inštancie správne nariadil maloletej výchovné opatrenie v zmysle § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine za účelom zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa (ktorý účel je uvedený v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie). Vzhľadom na skutočný stav veci vyplývajúci z obsahu spisu a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že v súčasnosti je nariadenie výchovného opatrenia formou pobytu v Centre pre deti a rodiny Trnava dôvodné a zohľadňujúce najlepší záujem maloletej. V konaní nebolo preukázané, že by rodičia maloletej dokázali v súčasnosti zabezpečiť osobnú starostlivosť maloletej v plnohodnotnom rozsahu a to najmä s poukazom na skutočnosť, že matka maloletej má históriu s užívaním návykových látok, pričom negatívne testy v zmysle žiadosti ÚPSVaR Zvolen nepreukazujú, na pojednávanie vo veci samej sa nedostavila (ani na prípadovú konferenciu konanú sa dňa 12. 05. 2021) a teda nie je zrejmé, či je vôbec ochotná zabezpečovať o maloletú starostlivosť, obaja rodičia sú bez príjmu, žijú spoločne v domácnosti starej matky zo strany otca maloletej. Z vyjadrenia otca na pojednávaní konanom sa dňa 28. 06. 2021 však vyplýva snaha dať si svoje osobné aj majetkové pomery spolu s matkou maloletej do poriadku, k čomu bude slúžiť nariadené výchovné opatrenie. Odvolací súd sa však nestotožňuje s právnym posúdením súdu prvej inštancie vo vzťahu k určeniu dĺžky trvania výchovného opatrenia, ktorý do tejto doby započítal pobyt maloletej v zariadení na základe už skôr nariadených neodkladných opatrení, ktorými bola maloletá umiestnená a ponechaná v ústavnom zariadení Centra pre deti a rodiny Trnava. Súd prvej inštancie nariadil výchovné opatrenie so spätnou účinnosťou od 16. 02. 2021, keď maximálnu dĺžku trvania výchovného opatrenia 6 mesiacov počítal odo dňa 16. 02. 2021, kedy bola maloletá do zariadenia umiestnená, čo nepovažuje odvolací súd za správne. Nemožno súhlasiť ani so záverom súdu prvej inštancie, ktorým odôvodnil uvedený zápočet a to, že podstata nariadených neodkladných opatrení a výchovného opatrenia je v zásade totožná. Odvolací súd sa zhoduje s odvolateľom, že neodkladné opatrenie a výchovné opatrenie sú dva odlišné inštitúty. Účelom nariadenia neodkladných opatrení vo veci maloletej bola potreba bezodkladnej úpravy pomerov maloletej zabezpečením dočasnej starostlivosti o maloletú jej umiestnením do zariadenia (v čase pred rozhodnutím vo veci samej) bez vymedzenia konkrétnej dĺžky jeho trvania. Výchovné opatrenie bolo súdom prvej inštancie nariadené za účelom zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletej a je ohraničené dobou, počas ktorej sa výchovné opatrenie uplatňuje. Jeho nariadenie má konštitutívne účinky, ktoré odo dňa rozhodnutia (resp. právoplatnosti rozhodnutia, t. j. ex nunc) vytvárajú medzi účastníkmi nový právny stav - umiestnenie dieťaťa v zariadení za účelom úpravy jeho rodinných a sociálnych pomerov. Nariadením výchovného opatrenia so spätnými účinkami (čo zákon nepripúšťa) tak, ako urobil súd prvej inštancie, by bol znemožnený aj postup súdu, ktorým napomáha pri realizácii navrátenia riadneho výchovného prostredia, keď súd počas trvania uloženého výchovného opatrenia sleduje priebeh jeho výkonu (§ 37 ods. 7 zákona o rodine) a priebežne hodnotí jeho účinnosť (§ 37 ods. 8 zákona o rodine). Odvolací súd dáva do pozornosti aj skutočnosť, že I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie si v takom znení ako ho vyslovil súd prvej inštancie (v poslednej vete) navzájom odporuje, keď na jednej strane je výchovné opatrenie nariadené na obdobie do 16. 08. 2021, avšak až počnúc právoplatnosťou rozhodnutia (ktorá vzhľadom na odvolacie konanie doteraz nenastala), čím vlastne okresný súd uznal, že výchovné opatrenie môže nariadiť až do budúcnosti, čomu zodpovedá aj výrok o vyživovacej povinnosti rodičov stanovená až právoplatnosťou rozsudku o nariadení výchovného opatrenia.

12.2 Nad rámec odvolania Okresnej prokuratúry Zvolen odvolací súd uvádza, že v napadnutom I. výroku rozsudku súdu prvej inštancie absentuje aj uvedenie účelu, na ktorý sa výchovné opatrenie nariaďuje. S poukazom na vyššie uvedené preto odvolací súd napadnutý I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie zmenil tak, že doplnil účel výchovného opatrenia, ktorým je zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa a dĺžku trvania výchovného opatrenia stanovil na 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o nariadení výchovného opatrenia v súlade s § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine. Vzhľadom na to, že sa maloletá v čase nariadenia výchovného opatrenia nachádza v ústavnom zariadení a rodičia nikdy osobnú starostlivosť o maloletú nezabezpečovali, nebolo potrebné (ani možné) v I. výroku výslovne uviesť, že sa maloleté dieťa odíma z osobnej starostlivosti toho, kto ju doteraz zabezpečoval.

12.3 Právoplatnosťou rozhodnutia o nariadení výchovného opatrenia formou pobytu v zariadení Centra pre deti a rodiny Trnava odpadá potreba neodkladného opatrenia ohľadne dočasnej starostlivosti o maloletú zo strany Centra pre deti a rodiny Trnava (15P/20/2021), a preto bolo potrebné v zmysle § 363

C. m. p. rozhodnúť o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 15P/20/2021-13 zo dňa 07. 05. 2021. Rozsudok súdu prvej inštancie bol v V. výroku zmenený len z formálnych dôvodov z dôvodu lepšej prehľadnosti a zrozumiteľnosti celého rozsudku súdu prvej inštancie.

13. Podľa § 62 ods. 1 až 3 zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

14. Podľa § 81 ods. 1 a 2 zákona o rodine ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

15. Vyživovaciu povinnosť rodičov vo vzťahu k deťom upravuje zákon o rodine v ustanoveniach § 62 a nasl., pričom v ustanovení § 81 zákona o rodine je zakotvená povinnosť súdu upraviť rozsah vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu v prípade, že sa dieťaťu poskytuje jedna z foriem náhradnej starostlivosti v zmysle § 44 až 55 zákona o rodine (náhradná osobná starostlivosť, pestúnska starostlivosť, ústavná starostlivosť). Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie o tom, že predmetné ustanovenie § 81 zákona o rodine je možné aplikovať aj na konanie o nariadenie výchovného opatrenia v zmysle § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine a to s poukazom na to, že samotná ústavná starostlivosť môže byť dieťaťu nariadená aj ako určitá forma výchovného opatrenia, ak je to v záujme maloletého dieťaťa, ako tomu bolo v tomto prípade (pozri Zákon o rodine - komentár, 3. vydanie, doc. JUDr. B. Pavelková, PhD, § 54, str. 339; Civilný mimosporový poriadok - komentár, doc. JUDr. R. Smyčková, PhD. a kol., § 111 písm. l/, str. 421). Súd prvej inštancie preto správne s poukazom na § 62 ods. 1 až 3 zákona o rodine uložil otcovi aj matke maloletej povinnosť prispievať na výživu maloletej výživným, ktoré vzhľadom na zistenie, že otec ani matka nemajú vlastný príjem, mohlo byť určené iba v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, ktoré je rodič povinný platiť bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Z odpovede na lustráciu v Sociálnej poisťovni odvolací súd zistil, že pomery rodičov sú totožné ako v čase šetrenia v domácnosti rodičov zo strany ÚPSVaR Zvolen, matka ani otec maloletej nepoberajú príjem, žiadne dávky vyplácané Sociálnou poisťovňou nepoberajú. Výživné sú matka aj otec maloletej povinní platiť počas trvania výchovného opatrenia, t. j. počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia po dobu 6 mesiacov. O vyživovacej povinnosti rodičov za obdobie od umiestnenia maloletej v Centre pre deti a rodiny Trnava dňa 16. 02. 2021 do právoplatnosti rozhodnutia o nariadení výchovného opatrenia týmto rozsudkom nebol odvolací súd oprávnený rozhodovať v tomto konaní. Súd prvej inštancie správne v zmysle § 81 ods. 2 zákona o rodine určil ako platobné miesto zariadenie, v ktorom je maloletá na základe výchovného opatrenia umiestnená a to Centrum pre deti a rodiny Trnava. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v II. aj III. výroku o výživnom zo strany rodičov voči maloletej po obsahovej stránke vec správne a rozsudok súdu prvej inštancie bol ako celok zmenený len z formálnych dôvodov, z dôvodu jeho lepšej prehľadnosti a zrozumiteľnosti.

16. Odvolací súd o nároku účastníkov na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) nerozhodol z dôvodu, že podľa § 57 C. m. p. o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh a takýto návrh zo strany účastníkov konania podaný nebol.

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletému tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).